

UZROČNA UPOTREBA PRIJEDLOGA 'WITH'
U SUVREMENOM ENGLESKOM JEZIKU

Uzročna upotreba prijedloga with proučavana je na temelju oko 1500 primjera koji su uzeti iz brojnih djela suvremene američke i britanske umjetničke proze. Pod uzročnom upotrebom podrazumijeva se da entitet što ga označava konstrukcija with + imenica ne vrši radnju u fizičkom smislu niti djeluje svjesno ili kao nečiji instrument, već samim svojim postojanjem, javljanjem ili lociranjem prouzrokuje stanovito stanje ili proces na drugom entitetu. Istraživanje je pokazalo da se uzročno with najčešće pojavljuje u rečenicama čiji predikat sadržava glagole ili pridjeve koji semantički označavaju pokretanje, promjenu boje i osvijetljenosti, mijenjanje duševnih i fizičkih svojstava, vokalnu djelatnost te pokrivenost i ispunjenost. Imenice koje u sklopu s prijedlogom with izražavaju uzrok redovito posjeduju izvjesnu količinu samoaktivnosti, a značenjski obično označavaju čuvstva i osjete, fiziološke i atmosferske pojave i materijal. Entitet na kojem se očituju posljedice uzročnog djelovanja predstavljen je obično u rečenici imenicom ili zamjenicom koja vrši funkciju subjekta, a semantički najčešće označava osobe i dijelove tijela, a znatno rjeđe pojedine predmete ili lokacije. Prijedlog with + imenica redovito označava interni uzrok, tj. entitet koji prouzrokuje stanovite promjene obično je sadržan unutar entiteta na kojem se te promjene očituju. Uzročno značenje prijedloga with naj snažnije dolazi do izražaja kad se uz with javljaju apstraktne imenice koje izražavaju čuvstva, osjete, spoznaju i fiziološka stanja, dok se kod imenica koje označavaju materijal i atmosferske pojave uzročno značenje često miješa sa značenjem lokacije.

1.1. Medju brojnim značenjima prijedloga with u svim suvremenim engleskim jednojezičnim rječnicima redovito se navodi i njegovo značenje uzroka koje se obično parafrazira izrazima because of, owing to, in consequence of, as a result of, on account of i sl. Pod uzrokom mi ovdje podrazumijevamo takav entitet koji ne vrši radnju u fizičkom smislu niti djeluje svjesno ili kao nečiji instrument, već samim svojim postojanjem, javljanjem ili lociranjem prouzrokuje stanovito stanje ili proces na drugom entitetu. Pri tome mi svjesno mimoilazi-

mo status uzroka u okviru padežne gramatike¹⁾ i, ne ulazeći u teorijsku raspravu, isključivo se bavimo onim vidovima uzročnosti koji se u suvremenom engleskom jeziku izražavaju prijedlogom with.

1.2. O upotrebi prijedloga with sa značenjem uzroka ne postoji u suvremenim leksikografskim i drugim priručnicima dovoljno klasificiranih podataka koji bi potpunije osvjetljavali semantičku i formalnu prirodu te upotrebe. U tom pogledu od male su pomoći i tako veliki rječnici kao što je npr. Websterov²⁾, a ni djela koja se potanje bave funkcioniranjem engleskog prijedložnog sustava nisu, što se tiče te upotrebe, skoro ništa izdašnija³⁾. Svrha je ovog članka, stoga, da na osnovi opsežnijeg jezičnog materijala⁴⁾ dade potpuniji pregled upotrebe prijedloga with sa značenjem uzroka te da na taj način pruži odgovarajuće jezikoslovne pokazatelje koji bi mogli imati i izvjesnu pedagošku primjenjivost.

- 1) Radi se zasigurno o semantički veoma složenom pojmu čija je priroda za sada još nedovoljno lingvistički istražena. Neki jezikoslovci, npr., zastupaju mišljenje da je uzroku najbolje pripisati status semantičkog obilježja (v. Don L.F. Nilsen, *The Instrumental Case in English*, Mouton, The Hague, 1973, str. 100) koje je kao razlikovni semantički sastojak prisutno u takvim dubinskim padežima kao što su 'vršitelj', 'sila' i 'orudje', dok mu drugi, doduše obazrivo, pripisuju puni status dubinske uloge ili padeža (usp. npr. D. Terence Langendoen, *Essentials of English Grammar*, Holt, Rinehart and Winston, New York, 1970, str. 73-75).
- 2) U natuknici with, pod točkom 7d, Webster's Third New International Dictionary of the English Language (G. & C. Merriam Co., Springfield, 1966) ograničava se na slijedeće objašnjenje: as a result of; in consequence of; because of <pale-anger> <had woken up, about one o'clock, -a fellow blowing his horn-Dorothy Sayers> <was rosy-breasting the hill-Maurice Hewlett>.
- 3) Usp. Frederick T. Wood, *English Prepositional Idioms*, Macmillan, London, 1967, str. 88; L.A. Hill, *Prepositions and Adverbial Particles*, Oxford University Press, London, 1968, str. 208.
- 4) Razmatranje se temelji na oko 1500 primjera uzročne upotrebe prijedloga with koji su u toku duljeg vremenskog razdoblja sustavno prikupljeni iz brojnih djela suvremene britanske i američke umjetničke proze.

2. Konstrukcija with + imenica koja semantički označava uzrok nije u suvremenom engleskom jeziku odveć česta, ali se redovito i učestalo javlja s pojedinim semantičkim skupinama glagola i pridjeva. U širokom smislu, moglo bi se reći, uzročno with javlja se u rečenicama čiji predikat sadržava glagole i pridjeve koji izražavaju slijedeća opća značenja: 1. pokretanje, 2. mijenjanje fizičkih ili mentalnih svojstava, 3. vokalnu djelatnost i 4. pokrivenost i ispunjenost. U takvim konstrukcijama, naime, stanje ili proces koji se izražava glagolom ili pridjevom prouzrokovan je entitetom što ga označava imenica uz with, a uzročno se djelovanje obično očituje na entitetu što ga izražava imenička riječ u funkciji rečeničkog subjekta. Naravno, u svakoj od ovih skupina uzročnost koju izražava with+ imenica nije iste prirode ili istog stupnja, a u nekim slučajevima ona se zapravo jedva osjeća i možda čak i izlazi iz tog značenjskog okvira.

2.1. Glagoli i pridjevi koji označavaju pokretanje prvenstveno izražavaju neku vrstu drhtanja ili uzastopnog ponavljanja istog ili sličnog pokreta ljudskog tijela ili dijela tijela, a samo gdjekad pojedinačan pokret tijela ili dijela tijela. Među glagole koji se učestalije javljaju s uzročnim with mogu se ubrojiti slijedeći: beat(1), bend(2), boil, bubble, contort (3.a), contract, curl, dither, double, droop, flutter, grimace, grin, heave, jerk, jump, leap, palpitate, pound, pulse, quake, quiver (4), reel, rise, rock, roll, seethe, shake (5), shatter, shiver (6.a), shudder, sink, stagger, start⁵⁾, sway, throb, tremble (7.a,8), twitch, vibrate (9), wince, wriggle, writhe (10) i sl. Ovakvi glagoli redovito se javljaju u neprijelaznoj upotrebi, a po učestalosti javljanja s uzročnim with osobito prednjače shake, tremble i shiver. S druge strane, iako je broj glagola ovdje dosta velik, pridjevi koji pripadaju ovoj značenjskoj skupini izuzetno su rijetki i jedva da je moguće navesti tri-četiri slučaja takve upotrebe, npr. jumpy, palpitant, shaky, tremulous (11) i vibrant. To je, dakako, i razumljivo ako se ima u vidu da svi glagoli u ovoj skupini odreda imaju semantičko obilježje "dinamičan", a ono, općenito, nije svojstveno pridjevima.

---

5) Sa značenjem "trgnuti se, prenuti se, stresti se", kao npr. u slijedećoj rečenici: *For the first time in his life he started with fear every time an insect whipped into his face.*

1. Her heart was beating fast with fear.
2. Her body bent over with pain.
3. a) His face contorted with anger.
b) Anger contorted his face.
c) *She contorted his face with anger.
4. The rescuer's face was quivering with exasperation.
5. The bed shook with laughter.
6. a) John shivered with a temperature.
b) John shivered.
7. a) Gerald's hands trembled with anger.
b) *Anger trembled Gerald's hands.
c) *Anger trembled.
d) Anger made Gerald's hands tremble.
e) Anger caused Gerald's hands to tremble.
8. His voice trembled with horror.
9. She fairly vibrated with delight.
10. I lay on my bed and literally writhed with doubt and anguish.
11. She was tremulous with the passion that filled her.

Razumljivo, najčešći lingvistički elementi koji se s ovom skupinom javljaju u funkciji subjekta jesu imenice (zamjenice) koje označavaju osobe (6.a, 9, 10, 11) ili pokretne dijelove tijela, npr. arms, body, bosom, breasts, chest, eyes, face (3.a,4), heart (1), jaws, hands (7.a), knees, legs, lips, shoulders, teeth i sl., a takvi subjekti uobičajeni su i s drugim semantičkim skupinama glagola i pridjeva s kojima se javlja uzročno with. Ovdje treba također dodati da se u funkciji subjekta veoma često javlja i imenica voice (8), koja se doduše ne može ubrojiti u dijelove tijela, ali je s njima tijesno povezana jer se zapravo javlja kao očitovanje djelovanja vokalnog aparata (usp. 32.a, 66.a). Dakako, to i ne znači da subjekti s drukčijim semantičkim obilježjima (5) nisu mogući, no oni se s ovom skupinom glagola i pridjeva toliko rijetko javljaju da se praktički mogu zanemariti. I u slučajevima kad se takvi subjekti jave, zapravo, oni redovito stoje u metaforičkoj ili kakvoj drugoj vezi s imenicama koje označavaju osobe ili dijelove tijela. S druge strane, imenice koje označavaju uzrok od kojeg pokretanje tijela ili dijela tijela potječe najčešće

imaju obilježje "nestvaran" i "nebrojiv" i uglavnom označavaju čuvstva⁶⁾ i osjete, rjedje spoznaju, fiziološko stanje ili stav pojedinca. S ovom skupinom glagola i pridjeva, ali također i sa skoro svim ostalim skupinama, kad je rečenični subjekt predstavljen imenicom ili zamjenicom koja označava osobu ili dijelove tijela, uz with se učestalo javljaju slijedeće imenice: agitation, anger (3.a,7.a), anguish (10), anticipation, anxiety, chill, cold, delight (9), desire, disappointment, disgust, doubt (10), emotion, exasperation (4), excitement, fatigue, fear (1), fever, fright, fury, frustration, gladness, grief, happiness, hatred, horror (8), hunger, impatience, indifference, indignation, joy, loathing, love, pain (2), passion (11), pity, pleasure, pride, rage, relief, resentment, revulsion, shock, temper, temperature (6.a), terror, triumph, wrath i sl. Osim toga, ovdje se uz with također povremeno javljaju i imenice koje označavaju kakvu verbalnu djelatnost, npr. laughter (5), sobs i sl. Važno je, međutim, istaknuti da sve ove imenice redovito označavaju unutrašnji (interni) uzrok, tj. sadržaj koji imenica uz with izražava redovito je prisutan unutar osobe ili predmeta na kojem se očituje uzročno djelovanje (usp. u vezi s tim bilješku br.11). Kod ove skupine glagola i pridjeva, uz to, rezultat uzročnog djelovanja redovito se kvalitativno razlikuje od inherentnih svojstava uzroka, što kod drugih semantičkih skupina nije uvijek slučaj (v. 2.2.1.1 i 2.4.1). Inače, kad je glagol uobičajen samo u svojoj neprijelaznoj upotrebi, što je slučaj kod većine ovakvih glagola, imenica koja izražava uzrok nije prihvatljiva u funkciji subjekta (7.b,c)⁷⁾, ali je takva preoblika obično

6) S obzirom da snažna čuvstva uzrokuju brojne i raznoliko tjelesne promjene, razumljivo je što imenice koje se učestalo javljaju uz with imaju upravo to značenje. O emocijama kao uzročnicima javljanja različitih tjelesnih manifestacija v. Clifford T. Morgan, *Introduction to Psychology*, 2nd ed., McGraw-Hill, New York, 1961, str. 113-118.

7) Imenice koje izražavaju čuvstva i osjete, osobito anger, fear, pain, resentment i sl., javljaju se, međutim, u funkciji subjekta uz neprijelazne glagole kretanja i pojavljivanja. Usp.: *Sudden anger welled up in Doc; A cold fear began to sweep through him; Resentment rose in Johnny's throat.* Općenito govoreći, zapravo, imeničke riječi koje izražavaju uzrok u dosta slučajeva relativno lako prihvaćaju funkciju rečeničkog subjekta pa su po tome svojstvu slične imeničkim riječima koje

moćuća kad se pojedini glagol javlja u prijelaznoj upotrebi (3.b)⁸⁾. Konstrukcija s glagolom make (7.d), s druge strane, kod većine je glagola moguća, dok preoblika s glagolom cause (7.e)⁹⁾, mada nesumnjivo gramatički ispravna, ne djeluje kao sasma prirodna jezična tvorevina. Naravno, konstrukcija with + imenica nije obavezna s ovakvim glagolima i pridjevima, pa je rečenica i bez toga dodatka i u gramatičkom i u semantičkom smislu potpuno ispravna (6.b). Pri ovakvoj upotrebi prijedloga with, razumljivo, obično nije moguće naznačiti živog vršitelja radnje u funkciji subjekta (3.c), što znači da se po tom svojstvu ona razlikuje od onih upotreba u kojima with izražava orudje ili materijal.

2.2. Glagoli i pridjevi koji označavaju promjenu fizičkih i mentalnih svojstava mogu se svrstati u nekoliko podskupina. Medju njima se izrazitije izdvajaju one čiji članovi izražavaju pojavu ili mijenjanje slijedećih svojstava: 1.boje i osvijetljenosti, 2.oblika i težine, 3.duševnog i fiziološkog stanja i 4.temperature. Središnja je ovdje podskupina koja označava boju i osvijetljenost, dok su glagoli i pridjevi u ostalim podskupinama slabije učestali i obuhvaćaju manji broj lingvističkih elemenata.

2.2.1.1. Glagoli koji označavaju pojavu ili promjenu boje na pojedinoj osobi dosta se rijetko javljaju u konstrukciji s uzročnim with. Tu je jedva moguće navesti nekoliko primjera

---

označavaju vršitelja radnje, prirodnu silu, orudje i sredstvo. Usp.o tome Geoffrey Leech i Jan Svartvik, A Communicative Grammar of English, Longman, London, 1975, str.93-94.

- 8) Takva je upotreba dosta rijetka, ali je nesumnjivo moguća, što posvjedočuju slijedeće rečenice uzete iz izvornih tekstova suvremene umjetničke proze: And then she knew, and fear squeezed her heart; Pain constricted her heart and whitened her lips; Excitement of any sort would kill him; His fear almost stifled him.
- 9) Iako su cause i make izraziti kauzalni glagoli, primjeri s glagolom cause nisu uopće zabilježeni, dok se oni s glagolom make, mada dosta rijetko, ipak sreću u tekstovima suvremene umjetničke proze. Usp.: Pain and fear made his breath come in long shrieking gasps for several minutes; Terror had made her forget the pain.

od kojih svi izražavaju izvjestan vid crvenila, npr. blush(12), colour, flush (13) i redden (14). Takva malobrojnost je i razumljiva ako se ima u vidu da se pridjevi koji označavaju boju normalno upotrebljavaju i za izražavanje procesa - u konstrukciji s become (20.a), get (20.c), grow (20.b) ili turn (19) - i za izražavanje stanja, u sklopu s glagolom be (16) ili u samostalnoj upotrebi (18). U vezi s tim zanimljivo je svakako dodati da svi pridjevi koji su navedeni niže, osim pridjeva livid, red i scarlet, imaju i svoju glagolsku upotrebu, tj. isti oblik funkcionira i kao pridjev i kao glagol, prijelazni i neprijelazni¹⁰⁾, no takvi glagoli uopće se ne javljaju s uzročnim with (17.b), a čini se, općenito, da je njihova upotreba veoma ograničena. Od pridjeva, pak, koji pripadaju ovoj semantičkoj skupini po brojnosti javljanja ističu se slijedeći: black (15), blue, brown, crimson (16), golden, green (17.a,22), grey (21.a), livid (18), pink, purple, red (19,20.a), rosy, scarlet, white (23) i yellow. I uz ove pridjeve, od kojih, poput glagola, dosta njih izražava različite nijanse crvenila, u funkciji rečeničnog subjekta obično se javljaju imeničke riječi koje označavaju osobe ili dijelove tijela, pri čemu je osobito učestala imenica face (14,19), dok se uz with redovito javljaju imenice koje su spomenute u 2.1.

12. He blushed with pleasure.
13. I saw Mag flush with triumph.
14. Hickock's face reddened with returning colour.
15. The circles beneath her eyes looked black with fatigue.
16. She was crimson with rage.
17. a) The boys will be green with envy.
b)*The boys will green with envy.
18. Livid with rage and frustration, he began barking like a sea-lion.
19. Her face turned slightly red with embarrassment.
20. a) She felt her face becoming red with annoyance.
b) She felt her face growing red with annoyance.
c) She felt her face getting red with annoyance.

---

10) Mogućnost glagolske upotrebe za svaki od navedenih pridjevskih oblika provjerena je na osnovi konzultiranja Webster's Third New International Dictionary of the English Language, G. & C. Merriam Co., Springfield, 1966.

Uz with se, međutim, s ovom skupinom glagola i pridjeva¹¹⁾ ponekad sreću i imenice koje označavaju kakav materijal, npr. blossom (23), cotton (22), dust (21.a) i sl., a službu subjekta u takvim rečenicama često vrše imenice koje označavaju kakvu lokaciju ili predmet, npr. acres (22), canal (23), hat (21.a), sky, shirt i dr. Ovakva uzročnost, treba reći, razlikuje se od one koju izražavaju apstraktne imenice što označavaju čuvstva,

11) Ovdje je potrebno naznačiti da se s glagolima i pridjevima koji pripadaju ovoj semantičkoj skupini sreće i prijedlog from koji, poput with, također izražava uzrok. Taj se prijedlog, isto tako, javlja i s drugim skupinama glagola i pridjeva, naročito s onima koji označavaju pokretanje (2.1), osvijetljenost (2.2.1.2), promjenu duševnog ili fiziološkog stanja (2.2.3) i pokrivenost (2.4.1). I u ovom slučaju funkciju rečeničnog subjekta najčešće vrše imeničke riječi koje označavaju osobe ili dijelove tijela, dok se uz from rjeđe javljaju imenice koje izražavaju čuvstva i osjete, a češće imenice koje iskazuju radnju (npr. ascent, climb, flight, haste, march, ride, walk, work i sl.) - pri čemu treba naglasiti da se radnja često iskazuje i glagolskim oblikom na -ing (npr. chewing, crying, dancing, fighting i sl.) -, prirodne pojave (npr. cold, rain, shower, storm, sun i dr.), materijal (npr. alcohol, grease, mud i sl.) i fiziološka stanja (npr. exhaustion, fatigue, sleep, sleeplessness i sl.). U slučajevima kad su i with i from mogući (npr. Her eyes were red with/from crying; He was pale with/from excitement.), with, u skladu sa svojim osnovnim značenjem zajednice, redovito naglašava prisutnost uzroka unutar entiteta na kojem se uzročno djelovanje očituje, a from, u skladu sa svojim osnovnim značenjem ishodišta, ukazuje na uzrokovu prostornu ili vremensku udaljenost. Usp. u vezi s tim slijedeće rečenice s onima čiji je broj naveden u zagradama: Their cheeks were flushed from the climb down (13); She had big red hands and thick nails white from kitchenwork (23); My head was aching from the whisky (43); The little paved area behind the kitchen was damp from the recent shower (85); Their uniforms were wet and dirty from the mud of the fields (86); His blanket was still wet from the evening storm (88, 89). O razlici između with i from sa značenjem uzroka v. Knud Schibbye, A Modern English Grammar, 2nd ed., Oxford University Press, London, 1970, str. 352.

osjete i sl., jer ovdje materijal ne vrši stvarne promjene na subjektu, već ga na stanovit načina prekriva (21.b) i time mu daje svoje svojstvo boje, pa su ovakve konstrukcije semantički slične onima što se spominju u 2.4.1.

21. a) The old man's hat was grey with dust.
b) The old man's hat was grey because it was covered with dust.
22. She remembered when these thousands of fertile acres had stood green with cotton.
23. The canal was white with the blossom blown from the bankside.

2.2.1.2. Kad se glagolom ili pridjevom označava izvjestan vid osvijetljenosti ili zatamnjenja, broj glagola s kojima se upotrebljava uzročno with¹²⁾ značajno raste, ali je i upotreba pridjeva široko zastupljena. U ovu podskupinu spadali bi takvi glagoli kao što su beam, blaze (24.a, 29.b), brighten (25.a),

---

12) S glagolima i pridjevima koji označavaju mijenjanje boje (2.2.1.1) i osvijetljenosti (2.2.1.2), vokalnu reakciju (2.3) i, u manjoj mjeri, drhtanje (2.1) i pokrivenost (2.4.1) javlja se i prijedlogin koji se značenjski približava prijedlogu with. Naime, iako se tim prijedlogom prvenstveno označava da je subjekt okružen ili obuhvaćen pojedinim stanjem ili pojavom, to okruženje također vrši i stanoviti uzročni utjecaj koji se očituje na vanjskom izgledu ili u ponašanju subjekta. I u takvim slučajevima rečenični subjekti su obično predstavljeni imeničkim riječima koje označavaju osobe ili dijelove tijela, a imenice koje se javljaju uz in također najčešće izražavaju čuvstva i osjete (npr. anger, astonishment, fear, fright, pain i sl.), ali su dosta česte i imenice koje označavaju prirodne i fiziološke pojave (npr. coolness, darkness, moonlight, sun, sweat i sl.). Usp. s tim u vezi slijedeće rečenice s primjerima čiji je broj naveden u zagradama: The soldier's face reddened in slow anger (14); Fauna's hair blazed in the setting sun (29.b); He screamed in pain (72); She began to tremble in her fright (7.a, 8); Red shivered in the cold morning air (6.a); My palms and the back of my neck were soaked in sweat (81).

burn, burnish, darken, fade, flame, flare, flash, flicker, gleam, glisten (26.a), glitter, glow, light (27.a), shine (28.a), sparkle, twinkle i sl. Ovi glagoli, nije naodmet dodati, osim značenja osvjetljenosti, u dosta slučajeva imaju i semantički sastojak podrhtavanja, tj. brzog uzastopnog variranja u intenzitetu svjetla, pa su po tom svojstvu slični glagolima spomenutim u 2.1. Od pridjeva koji pripadaju ovoj značenjskoj grupi učestalije se javljaju slijedeći: ablaze (29.a), aflame (30), aglow, alight, blank, bright, brilliant, dark, dim, glossy, murky, opaque, pale, radiant (31.a), shadowy, shiny i transparent. Ovdje je zanimljivo zapaziti da se with učestalije javlja s tzv. predikativnim pridjevima s prefiksom a-, koji po svojem značenju mogu gdjekad biti dosta bliski odgovarajućim glagolima u trajnom obliku (29.a,b).

24. a) Her eyes blazed with hysterical rage.
b) Hysterical rage blazed in her eyes.
25. a) Her vague eyes brightened with recognition.
b)?Recognition brightened her vague eyes.
26. a) The pavement glistened with rain.
b) Rain glistened on the pavement.
27. a) His face lit up with a sudden pleasure.
b) A sudden pleasure lit up his face.
28. a) Freda's spectacles shone with gratitude.
b) Gratitude shone behind Freda's spectacles.
c)*Gratitude shines.
29. a) The windows were ablaze with light.
b) The windows were blazing with light.
30. I was aflame with love.
31. a) She felt radiant with happiness.
b)*Happiness is radiant.

I u ovoj podskupini subjekt je najčešće predstavljen imenicom ili zamjenicom koja označava osobu (30, 31.a) ili dio njena tijela, najčešće eyes (24.a,25.a) i face(27.a), no i ovdje se u funkciji subjekta u većoj mjeri javljaju stvarne imenice s obilježjem "neživ", npr. dress, field, glasses, room, spectacles (28.a), street, pavement (26.a), trousers, window (29.a) i sl. Imenice glasses i spectacles, dakako, tijesno su značenjski povezane s imenicom eyes, umjesto koje se često metaforički upotrebljavaju. Inače, postojanje ili mijenjanje nijanse osvjetljenosti na pojedinim dijelovima tijela obično je uzrokovano imenicama koje iskazuju čuvstva, no u ovoj skupini uz with se

izrazitije javljaju i imenice koje izražavaju kakvu spoznaju, npr. anticipation, intelligence, information, knowledge, memory, recognition (25.a) i dr. Kako se kod imenica koje izražavaju čuvstva, osjete i spoznaju rezultat uzročnog djelovanja redovito razlikuje od inherentnih svojstava uzroka, konstrukcije poput onih u (28.c, 31.b) obično su neprihvatljive (usp. i 7.c) iz semantičkih razloga. Kad se javljaju uz with, medjutim, takvim se imenicama, u metarofičkom smislu, pripisuje sposobnost izazivanja sjaja ili svjetlosti, što se shvaća kao vanjski znak ugodnog raspoloženja ili saznanja. S druge strane, promjene na predmetima i lokacijama najčešće su uzrokovane takvim pojavama kao što su light (29.a), moisture, oil, paint, perspiration, rain (26.a), snow, stars, sun, sunlight, sweat i sl., dakle uglavnom imenicama koje izražavaju prirodnu ili umjetnu svjetlost, atmosfere pojave, materijal i fiziološke pojave¹³⁾, što opet i ne znači da se takve imenice ne javljaju uz with u rečenicama u kojima subjekt označava osobu ili dijelove tijela. S obzirom da ti entiteti zapravo posjeduju fizičko svojstvo da emitiraju ili odbijaju svjetlost, oni tu svoju osobinu u stvari prenose na predmet ili lokaciju koju pokrivaju ili na kojoj se nalaze (26.a), pa su takve konstrukcije po tom obilježju slične onima koje se spominju u 2.4.1. Inače, kad se javlja s glagolima, imenica uz with može obično preuzeti funkciju subjekta u odgovarajućoj preoblici (24.b, 26.b, 27.b, 28.b) - mada pojedine takve konstrukcije ne moraju uvijek biti sasvim prihvatljive (25.b) - pri čemu subjekt iz polazne rečenice ili postaje prijedložni skup koji vrši funkciju priloške oznake (24.b, 26.b, 28.b) ili ostaje u svojem besprijedložnom obliku i preuzima funkciju direktnog objekta (25.b, 27.b).

2.2.2. Glagoli i pridjevi koji označavaju promjenu fizičkih osobina, a javljaju se u konstrukciji s uzročnim with, mogu se svrstati u dvije podskupine: glagoli i pridjevi koji izražavaju fizičke promjene u strukturi predmeta i oni koji označavaju promjene u dimenzijama ili težinskim svojstvima predmeta.

13) Imenice koje označavaju atmosfere i fiziološke pojave često se javljaju u funkciji subjekta u sklopu s neprijelaznim dinamičkim glagolima (usp. npr.: *A thin rain began to fall; The tears were rushing to her eyes; A cold sweat burst upon his forehead*), dok su imenice koje označavaju materijal u takvoj upotrebi veoma rijetke.

2.2.2.1. U grupu glagola koji izražavaju fizičke promjene u strukturi predmeta mogli bi se ubrojiti break (32.a), burst, carve, change, clench (33.a), crease, dilapidate, distort (34.a), furrow, harden, knot, lacerate, pock, rack, rent, rot, scar, soften, stiffen, strain, tore (35.a), twist, wrinkle i sl., a od pridjeva blind, haggard, hard, hoarse, liquid, rigid, rough, soft, stiff, taut, tense (36), tight, ugly, wooden i sl. Imenice koje vrše funkciju subjekta i imenice koje se javljaju uz with slične su onima koje su spomenute u ranijim odjeljcima. Glagoli se ovdje, međutim, najčešće javljaju u pasivnom obliku, u kojem slučaju je obično moguće da imenica što se javlja sa with (33.a, 34.a) preuzme funkciju subjekta u aktivnoj rečenici (33.b, 34.b), mada je takva mogućnost u nekim slučajevima ograničena semantičkim činiteljima (32.b, 35.b).

32. a) His voice broke with genuine emotion.
b) ?Genuine emotion broke his voice.
33. a) His stomach was clenched with hunger.
b) Hunger clenched his stomach.
34. a) Their faces were distorted with terror.
b) Terror distorted their faces.
35. a) Her mind was torn with her own anguish.
b) ?Her own anguish tore her mind.
36. She was tense with caution.

2.2.2.2. U skupinu glagola koji označavaju promjenu oblika ili težine mogli bi se svrstati slijedeći: bulge (37.a), distend, dilate, expand, narrow, round (38.a), swell, thicken i widen. Od pridjeva se sa with učestalije javljaju big, bulky (39), enormous, fat (40.a), great, heavy, huge, lank, large, plump, round, thick (41), thin, wide (42.a) i dr. U funkciji subjekta, osim imenica koje označavaju dijelove tijela, ovdje su karakteristične imenice koje označavaju kakvo spremište, npr. file, bag (39), envelope (40.a), pocket (37.a) i sl. Kod imenica koje označavaju dijelove tijela, a među njima se veoma učestalo javlja imenica eyes (38.a, 42.a), postojanje ili javljanje odredjenog oblika ili, rjeđe, težine uzrokovano je imenicama koje izražavaju čuvstva, osjete ili fiziološka stanja. S druge strane, kod imenica koje označavaju stvarne predmete, osobito kod onih koje označavaju kakvo spremište, takve promjene uzrokovane su imenicama koje izražavaju materijal (41) ili, što je karakteristično za ovu skupinu, pojedine brojive predmete (37.a, 39, 40.a). U takvim

konstrukcijama, međutim, sam oblik predmeta ili materijala mijenja oblička svojstva subjekta, pa je tu stupanj uzročnosti uvelike smanjen i zapravo se više radi o statičnom odnosu imeničkih pojmova koji bismo eventualno mogli označiti kao 'sadržatelj - sadržano', pri čemu sadržatelj poprima izvjesna svojstva sadržanog. To je donekle uočljivo i na taj način što konstrukcije u kojima imenica uz with označava materijal ili brojive predmete obično značenjski odgovara zavisnoj klauzi sa there is/are (37.b, 40.b), dok je kod imenica koje označavaju čuvstva i osjete takva korespondencija u najmanju ruku manje prihvatljiva (38.b, 42.b).

37. a) His pocket was bulging with apples.
b) His pocket was bulging because there were apples in it.
38. a) Inge's eyes rounded with fright.
b) ?*Inge's eyes rounded because there was fright in them.
39. Her plastic bag was bulky with stuffed toys and small books.
40. a) The envelope was fat with photographs.
b) The envelope was fat because there were photographs in it.
41. The pastry was thick with chocolate.
42. a) Her eyes were wide with horror and amazement.
b) ?*Her eyes were wide because there were horror and amazement in them.

2.2.3. Od glagola koji označavaju mijenjanje duševnog ili fiziološkog stanja neki su neprijelazni i javljaju se samo u aktivu, dok se drugi opet skoro isključivo s uzročnim with javljaju u obliku prošlog participia. Glagoli koji se isključivo javljaju u aktivnom obliku jesu: ache (43), ail, collapse (44), die (45.a), faint, hurt, starve (46) i swoon. Kod tih glagola subjekt je obično predstavljen imenicom ili zamjenicom koja označava osobe (44, 45.a, 46, 47), rjeđe dijelove tijela, a imenica koja se javlja uz with i uzrokuje fiziološke procese najčešće iskazuje osjete (43, 45.a, 47), vokalnu reakciju (44) ili bolest (45.c).

43. Griselda felt her heart ache with sharp pain.
44. He would collapse with laughter if he ever learned what had happened.

45. a) She was dying with hunger.¹⁴⁾
b) ?She died with hunger.
c) She died with pneumonia.
46. I shall slowly starve to death with dignity.
47. I could have swooned with desire for the bread.

Glagoli, pak, što se isključivo javljaju u obliku prošlog participija, koji je u nekim slučajevima potpuno pridjeviziran, jesu: annoyed(48), astonished, consumed (49), demented, disgusted, disillusioned, drunk, enraged, frightened, impressed, irritated (50), obsessed; oppressed (51.a), overcome (52.a), overtaken, overwhelmed, paralysed, petrified (53), pleased, stunned, thrilled, tired i dr. Oni zapravo izražavaju stanovito duševno ili tjelesno stanje koje je uzrokovano imenicama koje pretežno izražavaju čuvstva i osjete (49, 51.a, 52.a, 53), u kojem slučaju se obično radi o internom uzroku, ali takodjer ponekad i osobe (50); njihove reakcije (48) i stvarne predmete, u kojem slučaju imenica ili zamjenica koja se javlja uz with označava eksterni uzrok. Budući da tu with izlazi izvan područja svojeg uobičajenog značenja, a uz to se još izraženo preklapa s uzročnom upotrebom prijedloga by¹⁵⁾, ovi su gla-

14) Glagol die obično se u suvremenom engleskom jeziku javlja s prijedlozima from ili of, rjedje s kojim drugim prijedlogom, dok se with, izgleda, pojavljuje u onim slučajevima kada čin umiranja nije stvaran, već metaforičan, a glagol die na hiperboličan način označava osjećanje slično umiranju. U starijem jeziku, međutim, with je bio uobičajen i za označavanje stvarnog uzroka smrti, a takva upotreba gdjekad je još moguća i u suvremenom jeziku (45.c), mada, općenito, ona izlazi izvan okvira današnje jezične norme (45.b).

15) Sa skoro svim ovim participijima, naime, javlja se i prijedlog by koji takodjer označava uzrok, a značenjska razlika između with i by u nekim je slučajevima teško ustanovljiva. Usp. slijedeće rečenice s primjerima čiji je broj naveden u zagradama: She was annoyed by the child's presence (48); He was suddenly consumed by fright (49); Felix was irritated still further by the complacent formality of her tone (50); Again he began to feel oppressed by that honesty which was one of her prevailing qualities (51.a); He was overcome by fear (52.a).

goljski oblici posebno izdvojeni jer bi trebalo potanje izučiti njihov kolokacijski potencijal s obzirom na učestalost javljanja s prijedlogom with i by¹⁶⁾ i, u vezi s tim, s obzirom na semantičke razlike koje se eventualno javljaju pri upotrebi jednog ili drugog prijedloga. Inače, kad participijski oblik značenjski odgovara leksički istovjetnom glagolskom obliku u aktivu, imenica koja se javlja uz with obično može preuzeti funkciju subjekta u odgovarajućoj preoblici (51.b, 52.b), no takve su konstrukcije, po svemu sudeći, male učestalosti.

48. He was annoyed with Ann's behaviour.
49. All my friends were consumed with envy.
50. I was getting more and more irritated with her.

---

16) S nekim glagolima i pridjevima u ovoj skupini javlja se i prijedlog at koji također ima značenje uzroka. On je osobito čest s glagolima i pridjevima koji iskazuju iznenađenje, a javlja se obično u sklopu s imenicama koje označavaju poruku iskazanu riječima (npr. answer, compliment, flattery, joke, message, news, speech, statement, suggestion, words i dr.), ali i s nekim apstraktnim imenicama (npr. action, behaviour, disturbance, intelligence, memory, possibility, sight, thought i sl.), te imenicama (zamjenicama) koje označavaju živa bića. U takvim slučajevima, mada entitet koji označava imenica uz at uzrokuje stanovito stanje ili proces na subjektu, taj je odnos semantički nešto drukčiji od odnosa koji se izražava sa with. Prijedlog at, naime, pretežno označava eksterni uzrok, a čitav proces zapravo polazi od subjekta i započinje njegovim percipiranjem entiteta koji na nj uzročno djeluje. Usp. u vezi s tim slijedeće rečenice s onima čiji je broj naveden u zagradama: They seemed annoyed at the disturbance he was creating (48); She had been amused and irritated at the letters from Aunt Pauline (50); She felt a little sick at this turn of events (56); U pojedinim slučajevima, dapače, at se javlja i s drugim glagolima koji su uobičajeni s uzročnim with, osobito s onima što izražavaju pokretanje (2.1). Usp.: The boy began to tremble at the unexpected sight of Paterson (7.a, 8); His heart beat fiercely at the nearness of Ann (1). O uzročnom značenju prijedloga at v. Geoffrey Leech i Jan Svartvik, op.cit., str. 137.

51. a) He was oppressed with fright.
b) Fright oppressed him.
52. a) I was quite overcome with astonishment.
b) Astonishment quite overcame me.
53. I am absolutely petrified with fear.

Od pridjeva koji pripadaju ovoj semantičkoj skupini mogli bi se spomenuti slijedeći: agog, alert, alive (54), angry, awake, belligerent, breathless, crazy, delirious, dizzy, dull, ecstatic, exuberant, faint (55), feverish, foolish, frantic, furious, gay, glad, glum, hysterical, ill, impatient, insane, irritable, joyous, lively, mad, nervous, sad, sick (56), vicious, wild, weak, weary (57) i frazeološki izraz beside oneself (58). S ovakvim se pridjevima uz with obično javljaju imenice koje označavaju čuvstva, osjete i spoznaju, pri čemu with ima svoje uobičajeno značenje internog uzroka, no gdje se ovdje mogu javiti i imenice s obilježjem "stvaran", u kojem slučaju with + imenica redovito označava eksterni uzrok.

54. Her dark eyes were alive with anticipation.
55. I felt practically faint with emotion.
56. I felt suddenly sick with tiredness.
57. I was weary with a most horrible fatigue.
58. She was almost beside herself with fury.

2.2.4. Glagoli i pridjevi koji označavaju mijenjanje temperature, a javljaju se s uzročnim with, dosta su malobrojni u suvremenom engleskom jeziku. Od glagola se mogu spomenuti freeze, frost (59), heat i parch, a od pridjeva chill (60), cold, cool, frozen (61), hot (62), icy (63) i warm, s tim što se oni većinom uzimaju u prenesenom značenju da označe ljudska raspoloženja (usp. u vezi s tim i 2.2.1.2). Rečnični subjekt^o je i ovdje obično predstavljen imenicama ili zamjenicama koje označavaju osobe (62,63), dijelove tijela (59,61) te, rjeđe, kakav fizički predmet ili lokaciju (60), dok imenice koje se javljaju uz with opet najčešće označavaju čuvstva i osjete (59,61,62,63), spoznaju i prirodne pojave kao što su draft (60), dampness (60), sun, rain i sl. Ove posljednje se opet i ovdje shvaćaju kao statične pojave koje prenose svoja inherentna svojstva na okolinu, a ne kao vršitelji radnje u fizičkom smislu.

59. Her eyes frosted with temper.
60. Cold rain had fallen for days and the home was chill with drafts and dampness.

61. Willie's face became frozen with hurt.
62. She was hot with sudden rage.
63. She was icy all over with excitement.

2.3. Uzročno with dosta se često javlja i s glagolima koji izražavaju zvukovnu reakciju što je potaknuta pojmom koji označava imenica uz with, dok su pridjevi u ovoj semantičkoj skupini dosta rijetki. Od glagola su najvažniji: bawl, bellow (64), blubber, boom, buzz, chatter, choke (65.a), chuckle, crackle, creak, cry, echo (66.a), explode (67.a), gasp, giggle, groan, growl, grunt, hiss, howl, hum (68.a), jingle, laugh (69), moan, mutter, pant, peal, rasp, rattle, reverberate, ring, roar (70.a), rustle (71.a), scream (72), shout, shriek, sigh, sing, snarl, sob, squeak, squeal, stammer (73), stutter, weep (74), whine, whoop i yell. Od pridjeva su pak jedino nešto učestaliji garrulous, husky (75), loud, low, noisy (76), shrill, silent i speechless. Osim imenica koje su spomenute u ranijim odjeljcima, u funkciji subjekta s ovom skupinom glagola i pridjeva u nešto većem broju javljaju se imenice koje izražavaju lokaciju ili kakav pokretni predmet, npr. branches (68.a), hall, restaurant, road (71.a), street, tree, village i sl. Imenice, pak, koje nalazimo uz with i ovdje pretežno iskazuju čuvstva i osjete (65.a, 66.a, 69, 70.a, 72, 73, 74), ali se veoma često pojavljuje i imenica laughter (64, 67.a), dok su imenice koje označavaju pomične predmete (71.a) ili živa bića (76) sasvim rijetke.

64. He paused, then suddenly bellowed with laughter.
65. a) I choke with pain as I write these words.
b) Pain chokes me as I write these words.
66. a) Her voice echoed with enthusiasm.
b) Enthusiasm echoed in her voice.
67. a) Mr Blearney exploded with laughter.
b) *Laughter exploded Mr Blearney.
c) ?Laughter exploded from Mr Blearney.
68. a) It was perfectly still, except that the branches of the plum tree hummed with life.
b) It was perfectly still, except that life hummed in the branches of the plum tree.
69. I felt I wanted to laugh with despair.
70. a) John was roaring with pain.
b) *Pain was roaring in John.
71. a) The road was rustling with dead leaves.
b) Dead leaves were rustling on the road.

72. She screamed with pain.
 73. He was stammering with emotion.
 74. Some of the women were weeping with joy.
 75. His voice was still husky with sleep.
 76. The restaurant was large and clean and noisy with skiers.

U nekim slučajevima imenice koje se javljaju uz with mogu u odgovarajućoj preoblici preuzimati funkciju rečeničnog subjekta (65.b, 66.b, 68.b, 71.b), dok u drugim slučajevima, opet, takva korespondencija nije prihvatljiva (67.b, 70.b) ili je teže prihvatljiva (67.c), pretežno iz semantičkih razloga. U pojedinim primjerima u ovoj skupini, uz to, značenje uzroka može biti dosta potisnuto, pa with+imenica prije izražava vršitelja radnje (68.a, 76) ili lociranost entiteta što ga označava imenica uz with (66.a, 71.a), a gdjekad može izraziti je biti prisutna i nijansa načinskog značenja (64).

2.4. Prijedlog with također često nalazimo i u rečenicama u kojima predikat sadržava glagole i pridjeva koji označavaju pokrivenost, prožetost i ispunjenost. U ovakvoj upotrebi imenica koja se javlja uz with po svojoj prirodi može sadržavati izvjesnu količinu samoaktivnosti koja uzrokuje proces ili stanje pokrivenosti, prožetosti ili ispunjenosti, no pokrivenost, prožetost ili ispunjenost pojedinom supstancom može u nekim slučajevima biti izazvana i kakvim drugim vanjskim činiteljem, prvenstveno vršiteljem radnje (82.b). Ova šira semantička skupina, u koju spada dosta velik broj glagola i pridjeva, može se dalje razložiti na tri uže podskupine koje su obilježene posebnim semantičkim svojstvima.

2.4.1. U prvoj podskupini, koja je i najbrojnija, entitet što ga označava imenica uz with, osim uzrokovanja stanja pokrivenosti, prožetosti ili ispunjenosti, često prenosi svoja fizička svojstva na subjekt, pri čemu se pretežno radi o svojstvu karakterističnog oblikovanja ili razmještanja na entitetu što ga označava imenica (zamjenica) u funkciji rečeničnog subjekta (77.a, 79.a, 80, 82.a, 83, 84). Najčešći glagoli koji pripadaju ovoj podskupini, a javljaju se često u participskom obliku, jesu: bead (77.a), cake, cloud (78), coat (79.a), cover, decorate, dim, drench, encrust (80), flood, frost, gild, glaze, line, litter, saturate, smear, smudge, soak (81), spatter (82.a), splash, splatter, splotch, sprinkle, stain, streak (83), suffuse i tinge. Od pridjeva se s uzročnim with učestalije sreću slijedeći: beady (84), damp (85), dirty (86), filthy, flaky, foul,

hazy, humid, misty (87), moist, mossy i wet (88,89). Ovdje se, naravno, odmah na početku postavlja pitanje koje kombinacije with+imenica valja označiti kao uzročne, a koje ne. U skladu s našim shvaćanjem pojma uzroka to se značenje može pripisati prijedlogu with kad se on javlja s imenicama koje iskazuju čuvstva, npr. anger, jealousy, sadness (78) itd., mada se u takvim slučajevima glagoli pokrivenosti upotrebljavaju u prenesenom smislu, s imenicama koje označavaju fiziološke pojave, npr. blood (82.a, 83), perspiration (81); sweat (83,84,85,88), tears i sl., te imenice koje označavaju prirodne pojave, npr. cold, downpour, dew (89), fog, frost, mist, moisture (77.a), rain, smoke (87), snow i sl. U ovom posljednjem slučaju, dapače, u padežnoj se gramatici govori o posebnom dubinskom padežu pod nazivom 'sila', a on se na površinskoj razini očituje obično ili besprijedložnom imenicom u funkciji rečeničnog subjekta ili prijedlogom by+imenica, a ne prijedlogom with¹⁷⁾. Kad takve imenice imaju značenje 'sile', onda kod njih prvenstveno dolazi do izražaja njihova sposobnost vršenja radnje¹⁸⁾, a to se posebno očituje kad se one javljaju u konstrukciji s dinamičnim glagolima, dok se kod glagola i pridjeva koji se javljaju s with obično radi o stanju pokrivenosti ili prožetosti. Ovome još treba dodati da se imenice koje označavaju atmosferske i fiziološke pojave osobito učestalo javljaju s pridjevima koji iskazuju izvjestan stupanj vlažnosti, a ponajčešće, izgleda, s pridjevom wet (88,89). S druge strane, kad se with javlja uz imenice koje označavaju kakav materijal koji sam po sebi nije aktivan ili nije uvijek aktivan, npr. dust (79.a), dirt (83), filth, grease, mud (86), oil, powder, water (82.a) i sl., uzročno značenje takve konstrukcije je moguće, ali je manje obično. Tu bi se zapravo moglo reći slijedeće:

17) Usp. u vezi s tim slijedeći primjer što ga navode R. Quirk, S. Greenbaum, G. Leech i J. Svartvik, A Grammar of Contemporary English, Longman, London, 1972, str. 325: *We were driven indoors by the rain. *We were driven indoors with the rain.*

18) Naravno, sagledavajući čitav problem nešto šire, zapravo se postavlja i pitanje da li je 'sila' potrebno posebno izdvajati kao zaseban dubinski padež ili bi možda uputnije bilo govoriti o jednom dubinskom padežnom dodatku, recimo 'uzroku', a postojeće razlike unutar toga šireg značenja vezati uz inherentna semantička obilježja glagola uz koje se imenička riječ potencijalno javlja.

ako je do pokrivenosti, prožetosti ili ispunjenosti došlo samodjelovanjem materijala koji označava imenica uz with, onda se, prema našem shvaćanju, radi o značenju uzroka (82.a,c), ali ako je to ostvareno nekim drugim vanjskim činiteljem, prvenstveno osobom, onda je vjerojatno opravdanije govoriti o značenju koje se u padežnoj gramatici naziva 'materijal' (79.b,82.b)¹⁹⁾.

77. a) The whisky glass was beaded with drops of moisture.
b) *He beaded the whisky glass with drops of moisture.
c) Drops of moisture beaded the whisky glass.
78. His eyes became clouded with sadness.
79. a) His tommy gun was coated with dust.
b) He coated his tommy gun with dust.
c) Dust coated his tommy gun.
80. The glass was thickly encrusted with frost.
81. By the time we were twenty miles out I was soaked with perspiration.
82. a) His shirt was spattered with water and blood.
b) She spattered his shirt with water and blood.
c) Water and blood spattered his shirt.
83. Her dress was streaked with blood, dirt and sweat.

U funkciji subjekta i u ovoj skupini javljaju se imenice koje označavaju osobe (81), dijelove tijela (84,88), osobito eyes (78) i face (85), te imenice koje označavaju obuću i odjeću, npr. boots, clothes (86), clothing, dress (83), jeans, shirt (82.a), trousers, uniform i sl., ali su dosta česte i imenice koje izražavaju takvu lokaciju, npr. bath, floor, orchard, pavement, room (87), sky, street i sl., pojedine predmete, npr. glass (77.a,80), tommy gun (79.a) i dr., te biljke i njihove dijelove, npr. boughs, branches, grass, leaves, flowers (89) i sl. U ovakvim sklopovima glagoli se obično javljaju u pasivnom obliku, a aktivne konstrukcije sa živim vršiteljem radnje često su nemoguće (77.b). S druge strane, kod većine glagola imenica koja se javlja uz with može u odgovarajućoj preoblici preuzeti funkciju rečeničnog subjekta (77.c, 82.c), no kada imenica uz with ne posjeduje izraženu sposobnost samodjelovanja, takva je preoblika teže prihvatljiva (79.c).

19) O semantičkim sastojcima koji su svojstveni 'materijalu' kao dubinskom padežu usp. Don L.F.Nilsen, op.cit., str.121.

84. His forehead was beady with sweat.
85. His face was damp with sweat.
86. His clothes were still dirty with the mud of the field.
87. The room was misty with smoke.
88. My hands were wet with sweat.
89. The flowers were wet with dew.

2.4.2. Konstrukcije s glagolima brim (90), bristle, cram (91), crawl (92), crowd (93), creep, fill (94,95), pack (96), swarm (97), teem (98) i throng (99), opet, osobite su po tome što označavaju prisutnost velikog broja ili velike količine onoga što se izražava imenicom uz with na stanovitoj lokaciji ili unutar odredjenog prostora. Imenice koje stoje uz with mogu označavati čuvstva (90), materijal, fiziološke pojave (94) i, što je naročito karakteristično za ovu skupinu glagola (usp. i 68.a, 76), živa bića (91-93, 95-99). S obzirom da imenice koje se javljaju uz with mogu imati različita inherentna semantička obilježja, a lokacija što je izražava imenica u funkciji subjekta u biti se fizički ne mijenja, već je samo na stanovit način ispunjena, značenje uzroka obično ne dolazi do jačeg izražaja. Kod imenica s obilježjem "neživ" zapravo je primaran semantički odnos 'lokacija - locirano' koji postoji između subjekta i imenice uz with (90,94), a takav odnos izrazito je zastupljen i kod imenica s obilježjem "živ" kad se glagol javlja u pasivnom obliku (91, 96, 99). Kada imenica s obilježjem "živ", pak, vrši stanovitu aktivnost na odredjenoj lokaciji, a to je osobito slučaj kad se glagol javlja u aktivnom obliku, kod imenica uz koje se javlja with prevladava značenje vršitelja radnje (92,95,97,98).

90. I was brimming with anger and hatred.
91. Every hotel, boarding house and private residence was crammed with guests.
92. The beach was crawling with cops.
93. The counter was crowded with breakfasters.
94. Rocco's eyes had filled with tears.
95. Just then the street filled with people.
96. The house was packed with guests.
97. The hall was swarming with people.
98. The country teemed with spies.
99. The sunny front veranda was thronged with guests.

2.4.3. Treća podskupina glagola s kojim se javlja konstrukcija with+imenica značenjski se izdvaja po tome što njeni članovi obično izražavaju kretanje tekućine, ali u isto vrijeme impliciraju pokrivenost ili, rjeđe, ispunjenost. Najčešći od tih glagola jesu: drip (100.a), pour (101.a), run (102.a), stream, trickle i well (103.a). S tog razloga imenice koje se javljaju uz with redovito izražavaju kakvu tekućinu, npr. blood (100.a), rain (101.a), sweat, tears (102.a, 103.a), water i sl. S obzirom da ono što se izražava imenicom uz with praktički vrši radnju kretanja, takve imenice lako preuzimaju funkciju subjekta u odgovarajućoj preoblici (100.b, 101.b, 102.b, 103.b). Ovdje entitet što ga označava imenica uz with, međutim, ne prenosi svoja fizička svojstva na subjekt niti u njemu izaziva kakve druge promjene, već se u prvom redu na njemu kreće na karakterističan način pa se stoga može reći da značenje uzroka ne dolazi ni ovdje do jačeg izražaja.

100. a) His hand was dripping with blood.
b) Blood was dripping from his hand.
101. a) It was pouring with rain
b) Rain was pouring down.
102. a) Mag laughed till her eyes ran with tears.
b) Mag laughed till tears ran from her eyes.
103. a) I can feel my eyes welling with tears.
b) I can feel (that) tears (are) welling in my eyes.

3.1. Uzročna upotreba prijedloga with u suvremenom engleskom jeziku uklapa se unutar njegova temeljnog značenja izražavanja zajednice, tj. tijesne povezanosti dvaju entiteta u određenom vremenskom trenutku. Kod uzroka se, međutim, ta veza očituje na taj način što svojom pojavom, postojanjem ili lociranjem pojedini entitet djeluje na drugi entitet tako da ga na stanovit način mijenja, ali je istodobno sadržan unutar entiteta na kojem se očituje njegovo uzročno djelovanje. Stoga se prijedlog with pridružuje onim imenicama koje u svojem značenju imaju stanovitu količinu samoaktivnosti, a najčešće izražavaju čuvstva i osjete, spoznaju, fiziološke pojave, atmosferske pojave i materijal. Promjene koje su uzrokovane entitetom što ga izražava imenica uz with očituju se u pokretanju, pojavi ili mijenjanju boje i osvijetljenosti, mijenjanju oblika i težine, temperature, duševnog i fizičkog stanja, u javljanju vokalne djelatnosti te pokrivenosti ili ispunjenosti, pa se uzročno

with stoga pojavljuje u rečenicama čiji predikat sadržava brojne glagole i pridjeve koji izražavaju ta opća značenja.

3.2. Entitet na kojem se uzročno značenje očituje redovito se u rečenici javlja u obliku imenice ili zamjenice koja vrši funkciju subjekta. Takve imenske riječi najvećim dijelom označavaju osobe i dijelove tijela, a znatno rjeđe pojedine predmete ili lokacije.

3.3. S obzirom da se uz with tipično javljaju imenice s obilježjem "nestvaran", tj. one koje označavaju čuvstva, osjete, tjelesna stanja, spoznaju i sl., s jedne strane, i imenice koje imaju obilježje "stvaran", tj. one koje iskazuju materijal, fiziološke i atmosferske pojave, s druge strane, priroda njihova uzročnog djelovanja u stanovitosti se mjeri razlikuje. Imenice koje imaju obilježje "nestvaran" redovito se javljaju u rečenicama u kojima subjekt označava osobu ili dio njezina tijela, a rezultat njihova djelovanja kvalitativno se razlikuje od inherentnih svojstava entiteta koji one izražavaju. S obzirom da prisutnost takvog entiteta unutar subjekta nije neposredno uočljiva, a proces što ga on izaziva često se očituje fizičkim pokretima ili drugim vidljivim izvanjskim promjenama, može se reći da je uzročno značenje takvih konstrukcija snažno izraženo. Uzročnost, pak, što je iskazuju imenice s obilježjem "stvaran" osobita je po tome što samim svojim lociranjem na predmetu ili osobi one na nju prenose svoja stalna fizička svojstva, prvenstveno boju, svojstvo refleksije svjetla, vlažnost, oblik, temperaturu i sl., a kako se tu radi o realnim entitetima, u takvim konstrukcijama izraženo su zastupljeni i lokacijski odnosi koji gdjekad u potpunosti istiskuju značenje uzroka.

Primljeno: 1980-09-30

Vojvoda S. *The causative use of the preposition 'with' in contemporary English*

S U M M A R Y

The research reported in this paper is based on a study of about 1500 examples of the causative use of the preposition with collected over a longer period from a number of contemporary British and American novels. By causative use is meant that the entity denoted by with+noun does not perform action in a physical sense nor does it act consciously or as somebody's instrument, but by its very existence, appearance or location brings about a certain state or process on another entity. The research has shown that the causative with most frequently appears in sentences whose predicate contains verbs or adjectives denoting motion, changes of colour and light, changes in physical or mental characteristics, vocal activity and the notions of covering and filling. Nouns that combine with the preposition with to denote cause regularly exhibit a certain amount of self-activity in their semantic structure and usually denote emotions, sensations, comprehension, physiological and atmospheric phenomena and material. The entity upon which the result of a causative activity manifests itself is usually represented in the sentence by a noun or a pronoun that syntactically functions as a subject and semantically denotes persons and parts of the human body, less frequently physical objects or locations. The construction with+noun typically denotes internal cause, i.e. the entity causing specific changes is regularly contained within the entity on which such changes occur. The causative meaning of the preposition with becomes most apparent when it combines with nouns denoting emotions, sensations, comprehension and physiological states, but when with appears in combination with nouns denoting atmospheric phenomena and material the causative meaning frequently overlaps with that of location.